

DUNÁNTÚLI HARANGSZÓ

Külmissziói
melléklettel

„Ma, ha az ő szavát halljátok, ne keményítsétek meg a szíveteket.”

2009. szeptember

- Zsid 3, 7-8 -

A Nyugati (Dunántúli) Evangélikus Egyházkerület lapja

Mihácsi Lajos (az evangélikus nyugdíjasház igazgató lelkésze, Sopron)

A hónap igéje: Ahol a ti kincsetek van, ott lesz a ti szívetek is. (Lk 12,34)

Szeptember számomra a legszebb hónapok közé tartozik. Akkorra már megszeli-dülnek a nap égető sugarai, s a gyümölcsök zamatában megízlelhetjük az éltető nap sugarát. Mert a napsugár által érlelt gyümölcs a legízletesebb, a mesterségesen érlelt gyümölcs legfeljebb csak szép a szemnek, de ehetetlen a szájnak.

Szeptember a legügyesebb festők közé tartozik. Nem tudok eléggé rácsodálkozni a természetre, az erdő fáira, a falevelek ezer-színű pompájára, a terméstől roskadozó fákra. Ahány, annyiféle. Nincs két egyforma, sőt még két hasonló sem. Engem a sárguló levelek sohasem

az elmúlásra emlékeztetnek, hanem sokkal inkább a teremtő Isten gazdag fantáziájáról tesznek bizonyosságot.

Petőfi Sándor oly sokat idézett versében, amikor így vall: „Itt van az ősz, itt van újra, / S szép, mint mindig, énnem. / Tudja Isten, hogy mi okból / Szeretem? de szeretem.” – én tudom, miért szeretem. Mindenütt, mindenben Isten keze nyomát fedezhetem fel. A körülöttünk levő világban mindenütt az ő ajándékait, kincseit vélem felfedezni.

Szeptember az iskolakezdés ideje is. A nyári pihenés után újra kezdődik a fiatalab-bak számára a tanulás, a kincsgyűjtés. Van, aki alig várja már az iskolakezdést, s van, aki még halasztaná egy kicsit a becsönge-tést.

Ebben a kincsekkel gazdagon megáldott hónapban áll előttünk ez a kincsről szóló evangéliumi íge. De milyen kincsről is szól ez? Mi is a kincs? A természet kincse a fákon csüngő érett, zamatos gyümölcs. A természet kincse a földből feltörő kőolaj

vagy víz. A föld mélyében rejlő ásvány is kincs, érték. Van, aki számára egy simogató, egy mosoly, egy jó szó a legnagyobb kincs. Hiszen nem csak a kézzelfogható, a látható vagy hallható dolgok lehetnek kincsek.

Kincs lehet egy ember is, egy társ, aki támasz, aki a legfontosabb számunkra. Akitől boldogságunkat várjuk.

A kincs az, amit becsülünk, amit értékelünk, amihez ragaszkodunk. Egy idős ember számára egy megfakult fénykép is kincs lehet, míg mások számára az legfeljebb csak közönséges papírdarab. A valódi kincs azonban az, ami mindig, min-

denkor érték, amelynek árfolyama nem függ kortól, politikai áramlattól. De van-e egyáltalán ilyen? Van-e olyan ebben a múlandó világban, ami mindig érték marad, ami sohasem értéktelenedik el? Hiszen tapasztaljuk, hogy elmúlik az egészség is, emlékké válik a fiatalság, hiszen minden ilyen ideiglenes árfolyammal rendelkezik. Majdnem minden. De nekünk „Van örök kincsünk, becsebb Nincs nála földön, égen. Az arany, ezüst, drágakő Csak por, ha hozzá mérem. Nem multa felül semmi még, És nincs, ami felérje. Ez örök égi ajándék Az Isten szent igéje.” (EÉ 286,1)

Igen, ez az ének világítja meg még jobban, hogy igénk egészen másfajta kincsekről beszél. Szó sincs olyan dolgokról, amiket az előbb soroltam fel. Sőt! Ezekre azt mondja, hogy nem érnek semmit! Mert ha érték az a számodra, akkor ellophatják tőled, te pedig egész életedben rettegthetsz ettől. Vagy megrághatja a moly, s azért válik értéktelenné. Ha anyagi javakra gondolunk, arról azt mondja Jézus, hogy nincs

olyan erszény, ami ki ne fogyna egyszer. Ha emberekre gondolunk, tudnunk kell, hogy senki sem él örökké. Itt egészen másfajta kincsekről van szó. Mégpedig el nem avuló, szavatosságát el nem veszítő, értékét mindig megtartó örök kincsekről. Olyanokról, amit nem lehet megvásárolni, amit nem lehet megrendelni, amit nem lehet örökölni sem.

A Szentírásban kutatva találhatunk rá az igazi kincsekre, az örök értékre. A Zsidókhöz írt levélben olvashatjuk, hogy „Jézus Krisztus tegnap, ma és mindörökké ugyanaz.” (Zsid 13,8) Nem a földiek boldogítanak! Hiába van valakinek sok pénze, hiába gazdag – ebben az értelemben –, az még kevés a boldogsághoz. Krisztus mutatja meg az örök értéket. Az ő szava, Urunk igéje vezet el az üdvösség útjára. Mert minden, ami földi, elmúlik. Ahogyan egy régi evangélicizációs ének is mondja: „Üres kézzel kell elmennem, s állanom az Úr elé...” Minden földi szerzemény egyszer elmúlik, megsemmisül. De Krisztus és az ő igéje örök. Ha meghallod, s hallgatsz rá, elvezet az üdvösség útjára.

Érdemes figyelni rá, hogy Isten országa legyen a célod. Ha reá figyelünk, ha nála van a kincsünk, nála lesz a szívünk is. Mert ő azt akarja, hogy elnyerhessük a legnagyobbat, a legértékesebbet, amely mindig megmarad. „Inkább keressétek az ő országát” – mondja Jézus, és a többi ráadásul adatik meg nektek.

Csodálatos Urunk teremtett világa. Így, ahogyan ősszel roskadoznak a szőlőfűrtök-től a tőkék, ahogyan az emberi szem által már nem látott erdők mélyén is pompáznak ezer színben a levelek, minden reá irányítja figyelmünket. Lásd meg őt mindenütt, mindenben, s akkor semmi el nem terelheti figyelmedet, ő lesz a legfontosabb életedben. Ő lesz az egyetlen a számodra.

„Ó, zengjen néked szüntelen, Nagy Istenünk, a hála, Hogy igéd által elvezetsz Az üdvösség útjára! Ki rátalált e kincse már, Nem ismer szegénységet, S nincs, aki el ne nyerhetné E kincset: szent igédet.” (EÉ 286,7) Ámen.

A Nyugati (Dunántúli) Evangélikus Egyházkerület főbb információi, eseményei

- Lébény, 2009. szeptember 20. vasárnap – emléktábla megáldása és emlékezés Németh Károly esperesre

Halálának 40. évfordulóján a gyülekezet egykori lelkészére, Németh Károly esperesre emlékeznek Lébényben szeptember 20-án, vasárnap. A délután 15 órakor kezdődő istentiszteleten ígét hirdet, valamint a gyülekezet lelkészeit felsoroló emléktáblát leleplezi Ittész János, a Nyugati (Dunántúli) Evangélikus Egyházkerület püspöke. Az ünnepségen Németh Károlyra emlékező előadást tart dr. Ferenczy Zoltán ny. egyetemi tanár.

További információ Koháry Ferenc lelkésztől kérhető a 20/824-7122 telefonszámon.

- Győr, 2009. szeptember 26. szombat – Luther olvasókör

Szeretettel hívjuk és várjuk a győri és Győr környéki pedagógus testvéreket és más érdeklődőt is legközelebbi olvasóköri együttlétünkre. Az alkalom szeptember 26-án, szombaton 10 órakor kezdődik az egyházkerület győri székházában (Bajcsy Zs. u. 26.).

Pongráczné Gaál Elvira és Isó Dorottya szervezők

- Sárospatak, 2009. október 3. szombat – parókiaszentelő hálaadó istentisztelet

Ünnepi istentisztelet keretében ad hálát megújult parókiájáért a sárospataki gyülekezet. Az alkalom október 3-án, szombaton 15 órakor kezdődik, melynek szolgálatát Ittész János püspök végzi.

További információ Böjtös Attila munkatárstól kérhető a 20/824-6760 telefonszámon.

- Surd, 2009. október 4. vasárnap – emlékezés Kuzmics István lelkészre

Halálának 230. évfordulóján a gyülekezet egykori lelkészére, a Mura-vidéki szlovének lelképásztorára emlékeznek Surdon október 4-én, vasárnap. A 10 órakor kezdődő – kétnyelvű, szlovén, magyar – istentiszteleten ígét hirdet Ittész János, a Nyugati (Dunántúli) Evangélikus Egyházkerület püspöke, valamint Ernisa Géza szlovén püspök.

További információ Smidéliusz Zoltán lelkésztől kérhető a 20/824-5235 telefonszámon.

- Súr, 2009. október 11. vasárnap – parókiaszentelő hálaadó istentisztelet

Ünnepi istentisztelet keretében ad hálát megújult parókiájáért a sári gyülekezet. Az alkalom október 11-én 10.30 órakor kezdődik Szarka István esperes szolgálatával. Ígét hirdet Ittész János püspök.

További információ Szarka István esperestől kérhető a 20/981-5923 telefonszámon.

- Bakonycsérnye, 2009. október 11. vasárnap – lelkésziktatás és hálaadás

A bakonycsérnyei evangélikus templomban október 11-én 15 órakor ünnepi istentisztelet keretében iktatják be Szarka Éva lelkészt a gyülekezet másodlelkészi állásába, valamint hálát adnak a gyülekezet megújított fűtőrendszeréért. Az ígét hirdetés szolgálatát Ittész János püspök, a beiktatás szolgálatát Szarka István esperes végzi.

További információ Szarka István esperestől kérhető a 20/981-5923 telefonszámon.

A Nyugati (Dunántúli) Evangélikus Egyházkerület elnöksége egyházkerületünkben és a bokodi gyülekezetben végzett áldozatos és eredményes szolgálata elismeréseként

Sztruhár András
egyházi munkatársnak

egyházkerületi érmet
adományozott.

Az elismeréshez ezúton is gratulálunk, és lapunk következő – októberi – számában interjút közlünk a díjazottal.

**Szeretettel hívjuk minden érdeklődő testvérünket
a Nyugati (Dunántúli) Egyházkerület
egyházközségi elnökségeinek konferenciája
és munkatársképző napja
összevont alkalmára, amelyet
Révfülpön 2009. szeptember 18–19-én
az Ordass Lajos Oktatási Központban tartunk.**

*

Program:

Péntek:

18.00 – vacsora

19.00 – a konferencia megnyitása

19.15 – ismerkedés

20.00 – Filmklub: Kellemetlen igazság

– *Al Gore* volt USA-alelnök filmje

21.45 – áhítat

Szombat:

08.00 – reggeli

09.00 – áhítat

09.30 – Kilátás az Ararátról

– A teremtésvédelem teológiai alapjai –
előadás megbeszéléssel

(Dr. Kodácsy-Simon Eszter tanársegéd, EHE)

11.00 – szünet

**11.30 – Épített és lelki örökségünk iránti felelősségünk –
projektismertetés (Szarka István esperes)**

12.30 – ebéd

14.00 – Fórumbeszélgetés időszerű kérdéseinkről

(kerületi elnökség)

15.30 – úrvacsorai istentisztelet (Ittész János püspök)

*

A részvételi díjat az egyházkerület fizeti.

A jelentkezéseket szeptember 14-ig kell

a püspöki hivatalban bejelenteni.

(Tel.: 96/516-160; 20/824-4222 –

E-mail: nyugati.kerulet@lutheran.hu)

DUNÁNTÚLI HARANGSZÓ

**A Nyugati (Dunántúli) Evangélikus
Egyházkerület lapja**

Megjelenik havonta, dunántúli terjesztésben

**Lapunk legközelebbi száma
2009. október 11-én
jelenik meg**

Felelős szerkesztő: Menyes Gyula

Megrendelhető a szerkesztőség címén: (20/824-4222)

Evangélikus Püspöki Hivatal 9021 Győr, Bajcsy Zs. utca 26.

Telefon: 96/516-160 96/516-162 Fax: 96/516-169

Postacím: 9001 Győr, Pf.: 1639

Kiadja a Soproni B. D. Evangélikus Gimnázium (Liceum)

Felelős kiadó: Tölli Balázs

Telefon: 99/512-430

Készült: Újsziget-rotta Sárvár – 1150 példányban

Kapható: a templomokban, gyülekezeti iratterjesztésben

Előfizetési díj egy évre 1400 Ft, külföldön 30 €

E-mail: harangszo@lutheran.hu

Internet: www.harangszo.hu

ISSN 1416-9770

Fehér Károly (ny. ev. esperes, Székesfehérvár)

Jelek, jelképek, szimbólumok

19. A rostély

Még nem vált egészen muzeális tárggyá a fával vagy szénnel fűtött vaskályha és a konyhai tűzhely, amelynek nélkülözhetetlen tartozéka a rostély. Az a rendeltetése, hogy a hamu vagy a kiégett salak a tűztérből a helyére kerüljön, és a parázs elegendő levegőhöz jusson. Hosszú ideig a zárt sütő szerepét is betöltötte: úgy sült rajta a hús, hogy nem elszenesedve kellett kikaparni a parázból.

Ez a nagyon hétköznapi konyhai felszereléshez tartozó tárgy bevonult az egyháztörténetbe is, sőt jelképpé is vált. Vértanút azonosító, rettenetes „személyi igazolványá.” A korai, apostolokat, evangelistákat, szenteket ábrázoló képek és szobrok nem viselnek egyéni vonásokat, hanem csak állandó jeleik (attribútumaik) segítségével azonosíthatók.

A rostély is ilyen azonosító szimbólum. Nem kell egy képre vagy szoborra ráírni, kit ábrázol, ha a rostélyra támaszkodik. Az egész kereszténység területén érvényesen azonos értelmű ez a jel. Tárgy formájú „személyi igazolvány.”

Vértanúszimbólum a rostély, mégpedig egyetlen személyhez kötődik. Laurentius (Lőrinc) diakónus vértanúságának „eszköze” és jele. A harmadik század második felében Valerianus római császár kegyetlen keresztényküldözése során katakombai istentisztelet végzése közben elfogták Sixtust, Róma

püspökét négy diakónusával együtt. Laurentius diakónus aznap nem volt soros az oltár körüli szolgálatban. A diakónusi szolgálat másik feladatával, a szegények és betegek gondozásával volt elfoglalva. De őt is elfogták, és a római gyülekezet feltételezett kincsének, „kasszájának” beszolgáltatását követelték tőle. Az üldözők e nélkül a feltételezett kincs-tartalék nélkül elképzelhetetlennek gondolták a keresztények szociális tevékenységét. Laurentius három napot kapott a „kincs” összegyűjtésére és beszolgáltatására. A diakónus a kitűzött dátumra a palota udvarába gyűjtötte a „kincset”, a gondozott és élelmezett szegények, betegek csapatát. „Íme, ez az egyház kincse!” A császár haragjához illő kínzási-kivégzési módot szabott: „Hozzatok Laurentius számára egy ágyat, hadd pihenje ki fáradalmait.” Az „ágy” egy vasboronához hasonló rostély volt. Amikor már a rostély is izzott az izzó parázs felett, rádobták Lőrincet. Elgondolkodtató, hogy a hagyomány nem a vértanú iszonyú kínjait regényesíti, hanem Krisztusba vetett hitének a humorát. „Fordítsatok a másik oldalra, mert ezen az oldalon már eléggé megsültem!” Nem tudjuk biztosan, hogy ilyen formában hangzott-e el a mártír kérése. A hagyomány azonban tartalmilag hitelesen, a szenvedésen és halálon

győztesen átívelő, a győzelmes Krisztushoz végig és „vérig” ragaszkodó hit és hitvallás foglalataként őrizte meg Laurentius utolsó földi szolgálatának emlékeztetét.

Laurentius emlékezete és a rostélyal együtt való ábrázolása Németországban, különösen is Bajorországban eleven és gyakori. Sok templom viseli a „Lorenz” nevet. Elég csupán Nürnberg és Merseburg evangélikus dómjaira, Neuendettelsau egyik templomára utalni. De ezekhez hasonló élességgel él bennem Thüringia Schweinau városkájának „Lorenz”-e. 1989–90 telén mindig ebbe a templomba vezetett „Friedensgebet”-re a szomszédos Bad Liebensteinből induló tüntetés a rendszer ellen, az egységért.

Laurentius rostélyára akkor is érdemes emlékezni, ha magyar vonatkozásban Lőrinc vértanú emléknapiához, augusztus 10-hez Lech-mezei vereségünk gyászos, de történelemfordító emléke kapcsolódik.

A háztartási rostély muzeális tárggyá avulhat, de Laurentius, rostélyával együtt, az utolsó napig hirdeti, hogy sohasem a rostélyt hevítő a győztes, nem is a tanú, még ha vértanú is, hanem a szenvedésben is megtartó, minden gyűlöletből fakadó furfangnál erősebb Krisztus.

Dr. h.c. Keveházi László (ny. ev. esperes, egyháztörténész, Kőszeg)

„...a jó pásztor példájára...”

215 éve született Haubner Máté püspök (1794–1880)

„Éppen abban áll a legnagyobb kincsünk, rangunk és méltóságunk, hogy *ama jó pásztor példájára* életünket adjuk a juhokért, mi adunk a világnak jót, anélkül, hogy béres módjára annak javait kívánnánk.”

Talán kevesen tudják, hogy a Nyugati (Dunántúli) Evangélikus Egyházkerület mai *pecsétje* (lásd lapunk címlapján) Haubner Máté püspökünk elgondolása szerint készült, rajta a jó pásztor, aki vállán viszi haza a megtalált juhot, kezében botot tartva. (Némelyek szerint ez a Keresztelő János által említett szórolápatra emlékeztet.) Sokat keresve sem lehetne jobb pecsétet találni. Ez a jelkép nemcsak a püspöki, hanem az egyházi szolgálat szíve is, Haubner hitvallása, és talán egyik legszebb mondata. „A jó pásztor példájára” – több mint pecsét: Isten egyházának mindenkorai hitvallása és szolgálata is.

Születésének éppen szeptemberben 215 éves évfordulóján – annak ellenére, hogy lapunkban néhány éve már megjelent írás

róla – méltó, hogy újra emlékezzünk és elgondolkozzunk életén és szolgálatán.

A felkészülés éve. 1794. szeptember 19-én született Veszprémben Haubner Mátyás szücsmester és Ulich Klára szülőktől, akik nem voltak tehetősek, de fiuk taníttatására minden áldozatot meghoztak. A veszprémi iskolából tizenegy éves korában Sopronba került, nyolc évig itt tanult a liceumban kitűnő eredménnyel. Pozsonyi nevelői munka után a jénai egyetemre iratkozott be, egy év múltán ismét Pozsonyban találjuk egy másik családnál nevelőként. Itt kötött házasságot, liceumi tanárának, Seybold Pálnak Lujza nevű lányát vette feleségül. Pozsonyban ekkor már maga is tanár

volt, a magyar nyelvet, elsősorban annak nyelvtanát tanította. S ebben az időben következett élete nagy fordulata.

A lelkész. Döntése után lelkésszé avatását Kis János püspök végezte 1821-ben, Haubner ekkor 27 éves volt. 8 évig Szalonak (ma Ausztria: Schleining) lelkésze volt, ahol szomszédokba került a felsőlövői neves lelkésszel, Wimmerrel, akivel sokat tettek a magyar népoktatás ügyében, lelkészi szolgálatuk mellett. Az egyre ismertebb Haubnert 1829-ben a győri gyülekezet hívta meg. Megragadó ígehirdetéseit – amelyeket két nyelven tartott – egyre többen hallgatták, de ő is felkereste híveit „a jó pásztor példájára”, különösen egy kolerajárvány idején. Ökumenikus gondolkodású volt, nemcsak a római katolikus pappal élt baráti kapcsolatban, hanem azok közé tartozott, akik akkor a protestáns egyházak egyesülését is szorgalmazták. Írt is erről egy tanulmányt „A protestáns keresztyének lelki szabadsága” címmel. Nem tartozott a pietista papok közé, de gyülekezetéért élt. A mindennapokban segítőkészségére jellemző, hogy Székács József útját egyengette, amikor ő egy győri lányt vett feleségül.

(Folytatás a 7. oldalon.)

HÍREK

Az év óvodapedagógusi kitüntetése egyházkerületünkben

Ebben az évben egyházunk az év óvodapedagógusa kitüntetést – a győri Péterfy Sándor Evangélikus Oktatási Központ óvodájában dolgozó – Tóthné Szebeni Gyöngyi óvónőnek ítélte oda. Az elismeréshez ezúton is gratulálunk!

A díjazottal interjú olvasható az Evangélikus Élet 2009. szeptember 6-i számában.

- „Mebántam, jóvátennem”

Július második hetében a győri Büntetés-végrehajtási Intézet fogvatartottjai újították fel a Péterfy Sándor Evangélikus Oktatási Központ óvodájának kültéri játékeit. Két nap alatt hat elítélt dolgozott a Mebántam, jóvátennem program keretében. A közmunkát Jánosa Attila győri evangélikus börtönlelkész szervezte, aki szerint szemléletváltásra van szükség. A börtön ne csak retorzió legyen a rabok számára, hanem a büntetésük letöltése után segítse visszatérésüket a társadalomba. Ennek egyik eszköze lehet ez a program.

- Egyháztörténeti utakon kerékpárral

A budapest-pestérszébeti evangélikus ifjúsági közösség – Győri János Sámuel lelkész vezetésével – 1999-ben elhatározta, hogy az ezeréves Magyarország tiszteletére ezer kilométert tesz meg hazánkban kerékpáron, egyháztörténeti emlékeket keresve. (Az évente végigjárt utakat rögzíti és DVD formátumban megjelenteti a Zákus Médiacentrum, amelyeket a Pax TV és néhány kábeltévé is rendszeresen műsorára tűz.) Eredeti tervüket viszont már jóval túlteljesítették, hiszen az idei, tizenegyedik alkalmon átlépték a háromezredik kilométert, és terveik szerint még idén kiadják a filmsorozat harmincadik epizódját is. A tizenegy túra keretében eddig összesen 262 bringás kelt nyeregbe.

Ezúttal augusztus 9. és 15. között huszonegy résztvevő vállalta a kilométereket, ült nyeregbe, és elindultak az Észak-Dunántúlon, valamint a Kisalföld nyugati, délnyugati részén végigkereszelve, elsősorban püspöki székhelyeket meglátogatva. Ezért is választották vezérgondolatukká ezt az igét: „...népem felvigyázójává tettelek...”.

- Ittész János püspök kitüntetése Győrben

Ebben az esztendőben Győrben tartotta Szent István-napi megemlékezését és ünnepi közgyűlését a Győr-Moson-Sopron Megyei Önkormányzat augusztus 19-én délelőtt. Az evangélikus Öregtemplomban rendezett alkalom a történelmi egyházak püspökeinek ökumenikus igeliturgiájával kezdődött, majd ünnepi beszédet mondott Veres András szombathelyi megyés püspök. A megye legrangosabb kitüntetést, a Kék Szalagot ezúttal Ittész János, a Nyugati (Dunántúli) Evangélikus Egyházkerület püspöke, a Magyarországi Evangélikus Egyház elnök-püspöke vehette át Szakács Imrétől, a közgyűlés elnökétől.

- Négyarcú ünnep Beledben

Négy okuk is volt a belediieknek, hogy ünnepi istentiszteletre gyűljenek össze augusztus 22-én, szombaton délelőtt. A templomszentelési évfordulón Gabnai Sándor, a Soproni Evangélikus Egyház megye esperese megálmodta a templom korábbi, felújított oltárképét, valamint a megújult parókiát. Ittész János püspök pedig áldást mondott az új kenyérre.

Az 1806-ban épült templomban 1930 környékén cserélték le azt a rossz állapotban lévő oltárképét, amely minden bizonnyal 1850 körül Bécsben készült, és Jézust ábrázolja a Getsemáné-kertben egy öt bátorító angyallal. Mivel akkoriban még nem renováltak oltárképeket, a gyülekezeti terembe került a festmény. Béres László lelkész éveken keresztül remélte, hogy egyszer lehetősége lesz a gyülekezeti terem renoválni a képet. Az elmúlt években egyházunk ilyen jellegű pályázati kiírására jelentkeztek a belediiek, és 20 százalékos önrésszel sikerült elkészíttetniük a félmillió forintos felújítást.

A parókiafelújítás mintegy másfélmillió forintos költségét önréből fedezte a gyülekezet. Így újulhatott meg a paplak is a megye legfiatalabb városában.

- Hálaadás Ajkán

Az ajkai evangélikus gyülekezet 220 éves templomában adott hálát Istennek az épület megújulásáért augusztus 22-én délután. Az ünnepi alkalmon Ittész János püspök a 121. zsoltár alapján arra hívta fel a „sokszínű zarándokcsapat” figyelmét, hogy helytelenül megfordítjuk a napi bizonytalanság és a bizonyos cél rendjét. Biztonságunk nem a körülményekben, hanem az Úrban van. A mi reménységünk Jézus Krisztus váltságáért. A templom a gyülekezet lelki otthona, melynek pillére az evangélium – hangsúlyozta a püspök.

Az ünneplők a „Jövel, Szentlélek Úristen” (ÉÉ 229) kezdetű ének imádságával vezették fel a püspök áldását, melynek egyik sora így hangzott: „A felújított hajlék váljék Isten templomává a Lélek egységében.”

A Confirma és a dicsőtő ének (ÉÉ 216) elhangzása után kezdődő közgyűlésen Vajda István, a gyülekezet lelkésze ismertette a város legmagasabb pontján lévő templom történetét és a felújítás indokait. Köszönetet mondott a három év alatt megvalósult, 24 millió forintos beruházásért. A tető, a külső és belső falak, a villamos-hálózat felújítása az országos egyház, a városi és megyei önkormányzat, a rovaniemi (finn) testvérgyülekezet és a hívek adományából valósult meg. Imájában azt kérte a lelkész, hogy iránymutató, összefogó lelki bástya legyen a megújult istenháza.

A jelen lévő vendégek köszöntésükben azt kívánták, hogy a megújult hajlék minden alkalommal teljék meg, és valóban legyen az áldás, a béke és a lelki megújulás otthona.

Szirmainé Tólos Erzsébet

- Püspöki vendégszolgálat a Felvidéken

Augusztus 16-án, a Szentháromság ünnepe utáni 10. vasárnapon ünnepelte a csallóközi Somorja (szlovák neve: Šamorín) evangélikus gyülekezete temploma felszentelésének 225. évfordulóját. Erre az ünnepre – az illetékes Milan Krivda püspök előzetes hozzájárulásával – meghívta a gyülekezet Ittész János elnök-püspököt. Jana Kaňuchová, a magyarul szorgalmasan tanuló helyi lelkész két nyelven, szlovákul és magyarul végezte az úrvacsorás istentisztelet liturgiáját. Ittész János az igehirdetést magyarul tartotta. Igehirdetésének lefordított szövegét kiosztották a csak szlovákul tudóknak. Az istentisztelet kezdetén Balázs Károly gyülekezeti felügyelő és Domsitz Károly polgármester köszöntötte az ünnepi gyülekezetet és a vendég püspököt. Adja Isten, hogy az ilyen testvéri találkozások is hozzájáruljanak a feszült szlovák-magyar kapcsolatok rendezéséhez!

- Emléktábla avatása Pápán

Augusztus 30-án, vasárnap Pápán a tanévnyitó istentisztelet után az evangélikus parókia Szechenyi utcai homlokzatán emléktáblát szenteltek a gyülekezet egykori lelkészének, dr. Fabiny Tibor egyháztörténetész professzornak az emlékére. A tábla leleplezése előtt – egykori tanítványa – Polgárdi Sándor esperes méltatta néhai professzorát. Az egykori pápai lelkész szeptemberben töltené be életének 85. évét.

Öt templom fesztivál Győrben

Idén szeptember 17. és 21. között kerül megrendezésre az Öt templom fesztivál Győrben. Ennek keretében szeptember 20-án az evangélikus Öregtemplomban a fél 9 órakor kezdődő istentisztelet magyar szó istentisztelet lesz. Ez azt jelenti, hogy a liturgia minden egyes eleme után rövid magyarázat hallható arról, amit a liturgiában átélhetünk. Igét hirdet Jánosa Attila győri lelkész, magyarázatot mond Tubán József csornai lelkész. Ezen a vasárnapon (a római katolikus templomban szombat este) minden felekezet templomában ilyen jellegű lesz az istentisztelet az öt templom utcájában.

Minden érdeklődőt szeretettel várnak a szervezők. További részletes információ a 20/535-3947 telefonszámon kapható.

2009. SZEPTEMBER 17-21.

PREBURGER KLEZMER BAND (SK) BUDOWITZ (USA)
BOGNÁR SZILVIA ÉS ZENEKARA (HU) AFFETTI MUSICALI (HU)
ISOLATED (HU) LÓRINSZKY ATTILA (HU) KRAJA (SE)
FERENCZI GYÖRGY ÉS A RACKAJAM (HU)

ÖT TEMPLOM FESZTIVÁL
GYŐR-ÚJVÁROS

www.karzat.hu • 06-20/535-3947

Smidéliuszné Drobina Erzsébet

(ev. lelkész, Surd)

**Barátokkal
lengyel barátainknál**

Évek óta várjuk azt a rövid hetet, amit a veszprémi önkormányzat képviselőivel és a történelmi egyházak lelkészeivel, családjukkal tölthetünk együtt. Körutazásaink egymás jobb megismerését és sok barátság szövődését is eredményezték. Eddig a Vatikán, Genf, Wittenberg és most Krakkó célállomások kerültek főszervezőnk, Juricsné Edit elé, hogy megtervezzék, hogyan összehívja a sok szállal egymáshoz kötődő vegyes társaságot. Az elmúlt évi Luther-városokban tett utazás végén kicsit bizonytalan volt a lengyelországi terv, így annál inkább örültünk, hogy augusztus 10-én kora reggel mégis elindulhattunk Isten vezető szeretetére bízva magunkat.

Első alkalommal idegenvezetőt is felvettünk Budapesten, aki hittel és nagy tudással készített föl minket erre az útra. Zólyom, Beszterce, Alacsony Tátra érintésével értünk Árvaváraljára, ahol a történelmi eseményeket felidézhetjük egy rövid pihentetőfotózó séta alatt. Délután értünk szálláshelyünkre, Krakkóba a Jagelló egyetem közelében egy egyszerű, de a központhoz közeli

Zaczek nevű diákszállóba, ahonnan a finom vacsora után még Krakkó főterén nézhetünk körül.

A második nap délelőtti és délutáni élményei a mennyet és poklot súrolták. Czestochowa a mélyen hívő lengyel katolikus fellelvárára, zarándokhelyre, ahová egyszerre százak érkeznek. Megtudtuk, hogy egy lelkesen, menetelve énekelő ifjú csapat négynapos gyalogtúráról érkezett a Jasna-gorai zarándokhelyre, ami egyben pálos rendi kolostor, kegytemplom, kincstár és múzeum is. Példamutató és követendő pillanatokat rögzíthettünk, nemcsak a fényképezőgépekkel, hanem a szemünkkel és a szívünkkel is.

Érzéseink azonban hamar a mélybe, a sötétség bugyraiba kerültek egy órási utazás után, Auschwitz-Birkenau haláltáborába (képünkön) érkezve. Ismert a világháború iszonyata, de amikor közelről látni a két tonna emberi hajtat, a belőlük készült vég „vásznat”, a sok ezer gyerekcipőt, amiben egy édesanya szinte látja az ártatlan kicsiket, aztán amikor megáll az elgázosító termekben és a krematórium előtt, akkor elborzad. Döbbenet állapítja meg, hogy elsírhatatlan, elfogadhatatlan, érthetetlen, hogy az Isten képére teremtett ember hogyan süllyedhet ilyen mélyre az ördög kezében! Egyre hangosodott bennem

a néma, zokogó imádság: Kyrie eleison! Uram, irgalmazz!

A következő napi krakkói városnézés mélyre ásó, múltba néző történelemórával indult, ahol a lengyel királyok mindennapjaiba, magyar királyaink és családtagjaik házasságainak történeteibe tekinthettünk. Öröm volt látni, amikor a Wawel (a lengyel királyok rezidenciája) falain belül észrevettük magyar csoportunkat, és szeretettel hívták fel a figyelmet, örömmel az arcukon súgták egymásnak: Nézd, magyarok! Népeink barátsága évszázadok óta ismert, ezért énekelünk boldogan mi, evangélikusok egy lengyel (sziléziai) éneket a gyönyörű, modern templom magyar kápolnájában: Felséges Jézus, Világ fejedelme... (EÉ 371,1)

Délután a Wieliczka sóbánya mélyére ereszkedtünk, ahol elismerően gondolhatunk a sóbányászok nehéz, de értékes, fáradósággal, áldozatokkal járó életére. Láttuk a kőso-szobrászok művészetét, akik legendákat jelenítettek meg, és a Kinga kápolna oltárait, csillárjait, bibliai történeteket faragták ki a sok ezer látogatónak vésővel sóból a föld gyomrában.

Az utolsó napunkon esővel indultunk a Magas Tátra fővárosába, a híres és közkedvelt Zakopanéba. A hegyi tájat azonban felhők takarták, reménységgel indultunk tovább, de a Csorba-tóhoz elszántan gyaloglók sem láttak sokat a tó vizéből, minden zuhogó ködfátyolba burkolózott. Kicsit ázottan indulhattunk az ökömönkök „családdá” fejlődő, sok élményben és beszélgetésben gazdagodó csoporttal együtt hazafelé, és tervezgettük a jövő nyári közös utat, (Erdélybe?) mert jó nekünk együtt lenni...

Dr. Ajtony Zsoltné (gyülekezeti tag, Győr)

Elrejtett csodák

Nyári gyermektáborok kedves mozzanata a táborúti körül ülők között felcsendülő halk énekszóló és gitármuzsika. A csendet néha csak a tűzben pattogó fahasábok ropogása töri meg, s egy-egy néma pillanat után ismét visszaráved a gyermek és a felnőtt is az együtt töltött napok szépségére.

Idén egy ilyen felejthetetlen pillanatban az egyik táborvezető egy kérdéssel fordult a gyerekekhez: találják ki, hogy a következő dallam, amit elő fog adni, mi lehet! Majd egy tökéletes, már-már himnikus szépségű dalt énekelt el, gitáron kísérvé magát. A lenyűgöző szépségű ének eredetére sorolták a gyerekek a tippeket: talán egy himnusz, talán Bach egy elfeledett művének részlete, talán egy ősi népdal? A „megoldás” ezután még döbbenetesebb hatást keltett magánál a dalnál: a kanadai remeterigó énekét hallottuk, lassítva. Egy kicsi madár „csipogása”, amit az Úr azért teremtett, hogy az egyik rigó a másikkal üzenjen, az emberi megértés szintjére „lassítva” tökéletes dallam. Ember nem szerezte, stúdióban nem hangszereztek, a madárka kottát sose látott, s mégis...

A teremtett világ csodáit – melyeket sokszor oly nehezen akarunk észrevenni saját életünk gondjaiba és önsajnálataiba süppedve – annyira természetesnek vesszük, hogy ilyenkor szinte fáj a tudat: hány és hány hasonló csodát pusztított már el az emberi önzés, hány tökéletes dallamú énekkel üzenő madár halt ki a némaság kopárságában hagyva egykor madárfüttös erdőket, mely után maga az erdő is az emberiség elemészto „fejlődésének” áldozata lett? Hány tökéletes csoda, hány isteni alkotás tűnt el úgy, hogy soha meg sem ismerhetjük már?

Vajon a kis remeterigó meddig dalolhat a messzi Kanada erdeiben? És mikor csendesül el végleg az általunk keltett folyamatos zajban a madárfüttő mellett Isten halk éneke is? S egyáltalán, észrevesszük majd, amikor ez bekövetkezik? Vagy ugyanúgy elsiklunk majd felette, mint jólétünk hajszolása közben egy „csipogó” kismadár felett, aki tulajdonképpen Isten teremtő szeretetét éneklő rendületlenül, nekünk, hálátlan és süket embereknek is?

Negyed százada az Úr igájában

A napokban volt harminc éve, hogy az Evangélikus Teológiai Akadémia tanévnyitó ünnepélyén tizenhat fiatal állt a zuglói templom oltárterében felállított asztal előtt, és kezét fogott néhai dr. Groó Gyula dékánnal, aki az intézmény hallgatóivá fogadta őket. Tizenhat teológus 1979-ben – amikor az öt évfolyamon nem tanult ötven hallgató – bizony nagy létszámú csoportnak számított. Mire azonban

elérkeztek tanulmányaik félidejéhez, már csak nyolcan voltak. Volt közöttük, aki másoddiplomás volt, és így két évfolyamot összeszevonhatott, volt közöttük olyan, aki nyugatra emigrált, volt sajnos, aki a halált választotta, és voltak, akik meggondolták magukat, és más pályára léptek.

Szigorlati vizsgát is nyolcan tettek, majd éppen negyed évszázada, 1984. augusztus 11-én, Kelenföldön, dr. Nagy Gyula, az Északi Egyházkerület püspöke lelkésszé szentelte Bencze András, Hepke Zsuzsát, Piri Magdát és Zólyomi Mátyást. Augusztus 18-án pedig a zuglói gyülekezet templomában Káldy Zoltán, a Déli Egyházkerület püspöke ugyancsak négy lelkésszé szentelt: Aklan Bélát, Tamásy Zoltánt, Szeverényi Jánost és Vajda Istvánt. Hepke Zsuzsa sajnos fiatalon meghalt, férjét, három kisgyermekét és a barátokban hatalmas irt hagyva maga után. Heten ma is, alkalomról alkalomra felvesszik az Úr igáját.

Ezért a huszonöt esztendőért adtak hálát közülük öten (képünkön) augusztus 12-én a székesfehérvári templomban, ahol az igehirdetés szolgálatát Ittész János püspök végezte, az úrvacsoraosztásban Fehér Károly nyugdíjas lelkész volt segítségére.

A hét lelkész közül kettő ma is azon a helyen szolgál, ahova őket egykor dr. Nagy Gyula püspök kihelyezte. Mindkét gyülekezet hálaadó istentisztelet keretében emlékezett meg az évfordulóról.

Rostáné Piri Magda

HOGYAN ÉRTHETNÉM...?

A történelmi egyházak különböző módon gondolkodnak a lelkészi és szolgálatáról. A római katolikus egyház a papi rendet a hét szentség egyikeként tartja számon, a református egyház pedig a gyülekezetben elvégzett szolgálatok egyikének látja csupán a lelkész szolgálatát. Mi, evangélikusok, hol egyik, hol másik egyház gondolkodásának engedünk, s gyakran nem tudjuk, mit vall a lelkészi

szolgálatról alapvető hitvallási iratunk, az Ágostai hitvallás. Ha azonban jó evangélikusok szeretnénk lenni és maradni, ezek az ismeretek nélkülözhetetlenek a számunkra. Ezért ajánlom elolvasásra az alábbi tanulmányt!

Isó Dorottya (ev. lelkész, rovatvezető, Veszprém)

Apostoli szolgálat a gyülekezetben

Több értelemben is összetett korunkban sokan szerepzezárral küzdenek. Nem találják igazi helyüket, feladatukat az életben. Nem csoda, hiszen egyre homályosabbá válnak azok a határok, keretek, amelyek nem elválasztanak egymástól, hanem éppen úgy helyeznek igazán egymás mellé, hogy ki-ki tudja, érti, éli hivatásából fakadó feladatát.

Az Isten által teremtett világban mindennek megvan a maga helye, ideje, és ha ezt a rendet fölborítjuk, akkor könnyen elbizonytalanodunk. Vezetők és vezetettek, az adott feladatra alkalmasak és alkalmatlanok gyakran helyet cserélnek, nem csak egy napra, amint az iskolai fordított napokon tanárok és diákok helyet cserélnek.

Igaz ez a lelkészi szolgálattal kapcsolatos sokféle vélekedésre is, ezért nagyon fontos, hogy a lelkészi szolgálatot ne értékeljük le, de ne is értékeljük túl – a maga helyén lássuk és vegyük komolyan.

A Szentírásban a „lelkész” kifejezés ugyan nem szerepel, de már az első keresztyén gyülekezetekben – azok lélekszámának gyors növekedésével – igyekeztek megosztani a feladatokat, természetesen az idővel láthatóvá váló egyéni képességek szerint. Nem úgy történt, hogy találomra kiválasztottak valakit valamely szolgálatra, hanem miután kiderült, hogy mihez kapott Istentől képességet („kegyelmi ajándékot”, ahogyan Pál apostol írja, 1Kor 12), rábíztak valamit a gyülekezet életéhez kapcsolódó feladatok közül. Az apostoli, prófétai és tanítói szolgálat világos megkülönböztetése (1Kor 12,28) is mutatja, hogy nem alkalmas mindenki mindenre, és az alkalmasság Istentől van.

Az Ágostai hitvallás az akkor már másfél évezredes gyakorlatban megérlelődött látást foglalja össze: „Az egyházi rendről azt tanítják, hogy nyilvánosan senki más ne tanítson és szolgáltsa ki a szentségeket az egyházban, csak az, akit erre szabályszerűen elhívtak”. (A.H.XIV.cikk) Az egyházi feladatmegosztásban tehát határozottan leszűkült a lelkészi szolgálat mibenlétének lényege

ge a tanításra (igehirdetés), a keresztség és úrvacsora „kiszolgáltatására”. Mindezeket azonban „szabályszerű elhívásnak” szükséges megelőznie. Ez az elhívás kettős: egyrészt belső elhívás (vocatio interna), másrészt külső elhívás (vocatio externa). A belső elhívásról könnyen gondoljuk, hogy csupán valami szubjektív belső történés. Ugyanakkor ez csak az érem egyik oldala, hiszen a tőlünk függetlenül is létező, mégis a minket lényünk mélyén megszólító Szentlélek teremt meg a Krisztus-hit mellett a küldetés mozgatóerejét. A külső elhívás viszont hasonlít az első gyülekezetekben történő kiválasztáshoz. Egészen egyszerűen megfigyelték az együttélés során, ki mihez kapott (és nem kapott) képességet Istentől. Jó esetben a lelkészi szolgálattal a belső elhívás dinamikája és a külső, megfontolt elhívás ötvöződik.

Egyesek szerint a gyülekezetben bárki taníthat, bárki hirdetheti az igét, elég hozzá az élő hit és a jó szándék. Ne veszítsük azonban szem elől, hogy a gyülekezet bármely hivatásban élő tagja elvégzi a megfelelő iskolát, mielőtt hivatását gyakorolná! Az igehirdetés minél tágabb dimenzióban való megszólalásához természetesen elsősorban Szentlélek és hit szükséges, emellett azonban nagyon sok háttérismeret is. Jól értve a kifejezést: a lelkészi szolgálat „szakmai” oldalának ismeretéhez is speciális tanulmányokra van szükség. Néhai teológiai tanárom hasonlatot veszem kölcsön: tudományos ismeretek nélkül is gyönyörködünk a szép virág látványában. Am ha a tudós a mikroszkópja alá helyezi a virágot, olyan világ tárul föl előtte a maga lényiségében, amely szintén a virág része, de megfelelő műszerek és kellő tudás nélkül nem értelmezhető.

Szintén gyakori és első hallásra megkapó gondolat, hogy a lelkészi szolgálat csak egy a gyülekezetben végzett szolgálatok közül. Ez csak abban az értelemben igaz, hogy nincs értékbeli különbség a szolgálatok között, hiszen – ahogyan Pál apostol írja – a

Lélek ugyanaz, és Krisztus testének tagjai egyformán fontos feladatot töltenek be, függetlenül a fontosság emberi gondolat szerint való megítélésétől.

Van azonban egy döntő különbség, melyben a lelkészi szolgálat más, mint bármilyen más szolgálat. Ez a többlet pedig nem kiemelt jogokban, hanem kiemelt felelősségben található. Az evangélium tisztán és helyesen való hirdetése – mert abban van jelen és cselekszik Krisztus – azért kiemelt felelősség, mert az egyház és benne az egyes gyülekezetek életének motorja, szíve-közepe Krisztus. Ahol nem ő kerül középpontba a hirdetett ige, a keresztség és úrvacsora által, ott valójában nem beszélhetünk keresztyén hitről!

Emellett még egy gyakorlati felelősége is van a lelkészeknek. Egyházi törvényeink értelmében személyükben ők a felelősök (a felügyelővel együtt) mindazért, ami a gyülekezetben történik. Az említett lelki és gyakorlati felelősség kettősségében tehát mindenképpen más a lelkészi szolgálat, mint bármely más gyülekezeti szolgálat.

Mindezeket átgondolva ne engedjünk az itt-ott fölmerülő – olykor még egyházi sajtónkban is teret kapó – gondolatnak, hogy a lelkész valójában csak homokszem a gyülekezet amúgy olajozottan működő gépezetében! Nem a személye, hanem a hivatásából fakadó apostoli feladatai, elsősorban Isten igéjének tisztán és igazán hirdetése, a keresztség és az úrvacsora Krisztus rendelése szerint való szolgálata miatt nélkülözhetetlen. Azon viszont valóban érdemes elgondolkodni, hogy a külső elhívás, amely a lelkészi szolgálathoz állítás (ordináció) ünnepe őt látható formát, ne rutinszerű legyen, hanem a minél jobban megismert lelkészjelölt alkalmasságáról szerzett tapasztalatok következményeként történjen.

Kovács László (ev. lelkész, Dunakeszi)

PÁLYÁZAT

A Nyugati (Dunántúli) Egyházkerület Elnöksége pályázatot ír ki lutheri teológiai örökségünk jobb megismertetése érdekében.

A pályázónak legalább 30-35 oldal (kb. 60 ezer karakter) terjedelemben kell elkészítenie dolgozatát

A CSALÁDFŐ ÍGY TANÍTSA HÁZANÉPÉT!

– *Nevelés Luther teológiája alapján* – címmel.

A pályázat nyitott. A jelíges dolgozatokat I példányban és CD-lemezen a Nyugati (Dunántúli) Evangélikus Egyházkerület

Püspöki Hivatalához kell beküldeni: 9001 Győr, Pf. 1639

A dolgozat postára adásának határideje: 2009. december 15.

Eredményhirdetés az egyházkerületi napon,

2010. február 27-én.

Az első díj 100 ezer, a második 60 ezer, a harmadik 40 ezer Ft. (A pályadíjak nettó összeget jelentenek.)

A Nyugati (Dunántúli) Egyházkerület Elnöksége

Bemutatjuk egyházkerületünk új lelkészeit

(Folytatás a 3. oldalról.)

A püspök. Neve egyre ismertebb lett egyházkerületünkben, főjegyző lett, majd a pápai kerületi gyűlés 1846-ban szuperintendenssé választotta. Az egyházkerületnek szinte minden gyülekezetét végiglátogatta. Nem sokan tudják, hogy akkoriban a még kevés Luther-kabátot hordó lelkészeink közé tartozott, és látogatásai alkalmával erre ösztönözte lelkésztársait is, ezzel is egységesíteni kívánta egyházkerületünk liturgikus szolgálatát. Legemlékezetesebb és súlyos következményekkel járó szolgálatát 1849-ben végezte, amikor a híres, szabadságharcra buzdító körlevelét, pásztorlevelét megírta.

A pásztorlevél. Kiemelkedő mondata: „Édes Magyar hazánknak és evangélimi anyaszentegyházunknak legmagasabbi érdeke egybe vannak olvadva.” Ezért: „Értsük meg, mi célja kormányunknak... mennyi figyelmet érdemel az a nyereség, amelyet nemzeti mozgalmunk felmutat... mit feltételez nálunk nemzeti ügyeink szerencsés kifejlődése... mi buzdítson bennünket hazafitúi tartozásunk lerovására... micsoda eszközöket használjunk – nem fegyverre, hanem a helyzet átgondolása buzdít, sőt: –... Isten és Haza: e kettő legyen imánk.”

A pásztori körlevél nemcsak kiállásért érdemes ma is megfontolásra, fő pontjai ma is érvényesnek tűnnek, még akkor is, ha kormányunk érdekei nem is, de hazánk és egyházunk érdekei „egybe vannak olvadva”.

A szenvedő pásztor. Ez a rész talán ismerősebb. A haditörvényszék ezért hat évre elítélte. Mária Dorotya és Bauhofer György budai lelkész közbenjárására csökkentették a büntetést. Két hónapig Matild leányával raboskodott Pozsonyban egy kaszányában, majd két évet töltött az osztrák kufsteini börtönben. Ezután Sopronban élhetett Rezső fiánál „könnyebb ellenőrizhetés végett”.

1859-ben a nagygyerecsi gyülekezet szeretete volna meghívni, erőfeszítésük három évig tartott. 1856-ban már Nagygyerecsre mehetett, ahol szorgalmasan pásztorolta gyülekezetét, és orvos fia segítségével gyógyszerterápiát alapított. Fia később ezüstkegyelhet ajándékozott a gyülekezetnek, mert édesapját meghívták, befogadták, ami akkor a nagy megbecsülés és bátorság jele volt.

1860-ban egy községi gyűlés visszahelyezte püspöki hivatalába, majd a protestáns egyházaink elleni „nyílt parancs” (pátens) érvénye is megszűnt. 1861 áprilisában került vissza Győrbe, folytatta kerületünket újjászervező, levelező, sokat utazó szolgálatát. 1865-ben fáradtságára hivatkozva lemondott. Felesége és Matild lánya is meghaltak. Haubner Máté Sopronban fejezte be életét 1880. szeptember 12-én. (Síremléke a soproni evangélikus temetőben – képünkön – látható.)

Egy méltatója így emlékezett róla: „A kincs, amit örököltünk, kegyességtől áthatott és keresztényen pásztori jelleme.” Emléke indíttat minket is arra, hogy éljünk „a jó pásztor példájára”, életét adó pásztori szolgálatának forrásából.

Kósa Gergely

Kósa Gergely 1981-ben született, és Balatonfüreden nőtt fel. Általános iskolás korában a sport felé vonzódott, ezért sporttagozatos iskolában tanult, ahol a futball, a kézilabda és a triatlion sportágakat űzte. Ez utóbbiból középfokú edzői képesítést is szerzett.

Veszprémben járt gimnáziumba, ott érettségizett 2000-ben, majd földrajz-testnevelés szakos tanár szeretett volna lenni.

Tizenkét éves korában egy felekezetközi gyermektáborban jutott híre. Ettől kezdve tudatosan kereste, hogy Jézusnak mi a terve az életében. Gyülekezetében rendszeresen járt ifjúsági órákra, majd lelkésze – Riczinger József – az istentiszteleteken kisebb szolgálatokkal is megbízta.

Érettségi után be kellett látnia, hogy élethivatása nem lehet a sport, ezért – bátyja mellett – egy évet fogtechnikuskának tanult. Ez idő alatt döbbsen rá arra, hogy az embereknek szeretné hirdetni az evangéliumot, így 2002-ben jelentkezett a teológiára.

A hatodévet Erden, Ittész István lelkész mentorsága alatt töltötte. 2007-ben megnősült, felesége Preininger Andrea orvostanhallgató. Mivel hitvesének még volt egy tanulmányi éve az egyetemen, Budapestre kellett maradniuk az elmúlt munkaévben, ezért ideiglenesen világi állásban helyezkedett el.

Kósa Gergelyt püspöke július 15-től küldte ki beosztott lelkésznek a bokodi gyülekezetbe.

Tóth Károly István

1983-ban született Ajkán. Már kisgyermek korától járt istentiszteletekre. A lelkészi szolgálatra szóló elhívás meghallásában – a gyülekezeti közösség mellett – nagy szerepe volt a gyenesdiási nyári ifjúsági konferenciáknak is.

Középiszkolai tanulmányait a soproni Líceumban végezte, ahol dr. Lampérth Gyula igazgató és Alpár Geyza lelkész személylén keresztül kapott sokat. Ezután kezdte el a teológiát, és párhuzamosan az ELTE Bölcsészkarán történelem szakos diplomát is szerzett. 2007-ben nősült, felesége Szlavkovszky Mariann történelem és latin szakot végzett. A 2007–2008-as tanévet a bajorországi Neuendettelsau teológiáján töltötte ösztöndíjasként, 2008 őszétől pedig a budavári gyülekezetben végezte a hatodévet Bence Imre esperes mellett.

2009 augusztusától püspöke veszprémi egyházmegyei beosztott lelkésznek küldte ki, elsősorban Takácsi és Homokbödöge gyülekezeibe.

Pethő Judit

Pethő Judit 1984-ben született Székesfehérváron, és Tácon nőtt fel. Azonban gyermekkorában sok időt töltött nagyszülei falujában, Kemenespálfán. Ezeknek a gyökereknek köszönhetően lett evangélikus.

Legjobb barátnője hatására második osztályos korában kezdett református hittanra járni.

Székesfehérváron konfirmált – bátyjával együtt –, azonban 17 éves koráig vasárnapról vasárnapra a táci református gyülekezetbe járt.

Szakközépiskolában érettségizett. Szoftvertológia-közgazdaságtan osztályba járt. Itt érte az elhívás a lelkészi hivatásra. Kizárólag a teológiát jelölte meg a felvételikor 2002-ben. Közben két alkalommal volt hosszabb ideig az Amerikai Egyesült Államokban. Először 2003 nyarán három hónapot töltött a Sziklás-hegységben egy evangélikus táborban segítőként, majd a 2004/2005 tanévre elnyert egy tanulmányi ösztöndíjat a Trinity Lutheran Seminary, ohioi teológiára.

Miután innen hazajött, negyedik teológiai éve alatt a Sarepta Budai Evangélikus Szeretetotthonban szolgált mentálhigiénés munkatársként (lelkészi munkatárs). A hallal való folyamatos szembesülés miatt lelkileg nehéz évet töltött itt, viszont egész életre szóló tapasztalatot és szeretetet kapott. Közben néhány hónapig az egyik bank központi irodájában is dolgozott, ahol számítógépes munkát végzett. Ötödik teológiai évét már Székesfehérvárról végezte, ahová segíteni hívták mint végzős hallgatót. A hatodévet is itt töltötte Bence András mentorsága alatt, és a püspöki kihelyezés értelmében beosztott lelkésznek is itt folytatja szolgálatát.

Köszöntés

A győrsági gyülekezet „Iren nénije” szeptember 21-én tölti be 80. évét. Ez alkalomból köszöntjük őt szeretettel, és köszönjük meg áldozatos munkáját.

Élete úgy alakult, hogy már Kiss Jenő lelkész idejében – gyermekként – a templom közelébe került. 1948-ban házasságot kötött Gede Gyulával, aki 1992-ben bekövetkezett haláláig a gyülekezet kántora volt. Ketten együtt tevékenyen részt vettek a gyülekezet életében, ahol Iren néni a mai napig töretlenül teszi a dolgát. Virággal díszíti az oltárt,

harangozik, mindenre ügyel. Boldogsága határtalan, hisz dédunokája nemrégiben született meg, akit augusztusban a győrsági templomban kereszteltek meg.

Ezúton kérjük Isten áldását életére, hogy még sokáig örüljön családjának, tudja szolgálni gyülekezetét.

Menyés Gyula (püspöki titkár, Győr)

Megkérdeztük...

J. Kovács Andrea

újságíró,

a győri római katolikus püspökség sajtóreferensét

Önök a nyáron kiadtak egy közleményt azzal kapcsolatban, hogy egyházi szertartásokon a médiumok képviselőitől, fotósoktól, turistáktól milyen magatartást várnak el. Mit tartalmaz ez a dokumentum?

A templom a hívó embereknek elsősorban Isten háza, a liturgia, a szent cselekmények helyszíne. Ugyanakkor közösségi hely is, hiszen számos családi esemény és ünnep kötődik hozzá, melyet mindenki szeretne megörökíteni. A turisták számára érdekes, értékes, felvételre érdemes látnivaló, a média képviselőinek pedig gyakran munkahely, ahonnan például szentmisét közvetítenek. De a templom elsősorban és mindenekelőtt Isten háza.

Ahhoz, hogy fényképezés, filmfelvétel közben senki ne zavarja a liturgikus cselekményeket és a hívók érzéseit, néhány szabályt mindenkinek be kell tartani.

Ezzel kapcsolatban az alábbi dokumentumot adtuk ki:

Fényképezés, videózás a szertartásokon

Az egyházi szertartásokon kevés kivételtől eltekintve, általánosan elfogadott tevékenység a fényképezés és a videózás. Am az eseményhez képest annak dokumentálása másodlagos. Nyilvánvaló, hogy nem a fényképezés, videózás ténye, hanem a hogyanja az igazi kérdés. Ezt a fényképezők, videózók néha elfelejtik. Érthető az az igény, hogy mint minden jelentős – reményeink szerint egész életre szóló – családi, egyházi ünnep, a hűségeskü, keresztelő is megörökíttessék, így a szertartás alatti fényképezés, videózás mára már az ünnepi esemény elkerülhetetlen részévé vált. A család vagy közösség számára fontos egyházi ünnepek képileg is megörökíthetőek, de ügyelni kell arra, hogy ez ne zavarja a liturgiát.

A fotózást végző a szertartás előtt minden esetben vegye fel a kapcsolatot a pappal, hogy megbeszélhessék, honnan és mely időpontokban lehet a fényképfelvételeket elkészíteni. Ha videózunk, fényképezünk, lehetőleg feltűnés nélkül tegyük, kerüljük azokat a helyzeteket, amelyek a hely számára sértőek. Extra világítás (reflektor) nem használható, s vakuzni sem szabad. Tilos a padokra, oltárra, szőszekre felállni, az elkerült helyekre besurranni! Semmiféleképpen sem szabad fényképezni ünnepi beszéd, felolvasás, prédikáció, illetve az Úrfelmutatás és az áldoztatás alatt.

Zavaró helyzetet okozhat, ha egy szertartás alatt egyszerre többben videóznak és fotóznak, miközben egymást kerülgetik a szentélyben. Egyrészt zavarják a liturgia menetét, másrészt elvonják a padokban ülők figyelmét. A fényképezés ne hangoskodjon egymás között, s kerüljék a technikai hangokat is, például automatikus kamerák kerepelését! Ügyelni kell arra, hogy a kamera szakemberei ne foglaljanak el központi helyet, ne kerüljenek a lelkész és az ifjú pár vagy a keresztelő család közé.

Profik esetében érthető, hogy a munkájukat végzik, mégis elvárható, hogy az alkalomhoz méltó „munkaruhában” jelenjenek meg. Visszatetsző a szakadt farmer, a kockás ing, a fönn felejtett baseball sapka egy papszentelésen. Nem illik farmerben, pólóban fotózni. (Még akkor sem, ha a média képviselői ebben a viseletben érzik jól magukat.) Kérjük, viseljenek zakót, nem feltűnő inget! Hölgyek ügyeljenek arra, hogy ne kivágott miniruhában, kilátszó meztelen testfelülettel jelenjenek meg a templomban!

Illetlen dolog a templomokban az egyes technikai alkatrészeket (filmeket, elemeket, lámpákat) még ideiglenesen is a szőszék párkányára, lépcső korlátjára, az oltárra letenni.

Babits Mihály (1883-1941)

Új leoninusok*

Kékek az alkonyi dombok,

elülnek a szürke galambok,

hallgat az esteli táj, ballag a kései nyáj.

Villám; távoli dörgés; a faluban kocsizörgés,

gyűl a vihar serege: még lila s már fekete.

Éjre csukódnak az aklok, jönnek az éjjeli baglyok,

csöndben a törpe tanyák, félnek az édesanyák.

Sápád a kék hegytábor, fályola távoli zápor;

szél jön; csattan az ég; porban a puszta vidék.

Szép est a szerelemre: jövel kegyesem kebelemre;

sír és fél a világ; jer velem árva virág.

Mikor ölembe kaplak, zörren az üveges ablak!

Hajtsd a szívemre fejed; künn az eső megered.

Sűrűn csillan a villám; bús szemed isteni csillám.

Míg künn csattan az ég, csókom az ajkadon ég.

Ó, bár gyujtana minket, egy hamuvá teteminket

a villám, a vihar; boldog az, így aki hal.

(1908)

(*leoninus: időmértékes versforma; olyan disztichon, amelyben a sor első fele rimel a sorvéggel)

Mindössze ennyi az, amivel Istennek tartozunk, tudniillik hogy hirdessük és higgyük az ő igéjét, és hogy fogadjuk szentségeit emlékezetül és hitvallásul. Ebből hárul azután a kereszt azokra, akik ilyenképpen vallják e tanítását. Mert a világ és a világ ura, az ördög ezt el nem tudja túrni. A háborúsághoz béketűrés kell, a béketűrésből pedig bizodalom fakad, és az örök élet reménye.

Dr. Luther Márton

Egyházkerületünk honlapja az interneten:

<http://nyugat.lutheran.hu>

A Dunántúli Harangszó az interneten:

www.harangszo.hu

Egyházunk honlapja az interneten:

www.lutheran.hu

Rác Miklós (ny. ev. lelkész, Nádasd)

„Szent igédnek fáklyafénye...”

Gondolatok a vasárnapok ünnepi igéi alapján

SENTHÁROMSÁG ÜNNEPE UTÁN 14. VASÁRNAP HETE

„Adjatok hálát az Úrnak, mert jó,
mert örökké tart szeretete!” (Zsolt 118,1)

A gyermekek még tudják, hogy a nap folyamán mi minden történt velük, és az esti szabad imádságban szépen felsorolják, hálát adnak érte. A jó ebédért éppen úgy, mint azért, „hogy együtt lehettünk”. Sajnos a felnőttek mellett nem ülnek az ágy szélére a szülők, az idősebbek meg feledékenyek is, és rendszerint nem is történik velük semmi különös.

Múlik az idő, nap nap után, s úgy keressük, hajszojzuk az eredményeket, hogy az estéli imádságot feledteti a fáradság, de ugyan-
ezt teszi a jól sikerült buli is.

Amíg magunkra nézünk, erőfeszítéseink eredményére – leszámítva az eltelt időt –, nincs is sok alapja az elszámolásnak. De ha mégis sikerül felemelni tekintetünket, éppen gyarlóságainkat látva mindig van mit elősorolni. Már az is eredmény, ha egyáltalán végére jutott a nap, mert az időt nem tudjuk megállítani, s ha végigbotladoztuk, az olykor kész csoda. Nemcsak ha nem lettünk betegebbek, de talán még kis baleset sem ért. Végére is, minden napnak van eredménye, csak egy kis gondosság kell az összekereséshez, ami magában véve is nyugtatja az embert.

Nekünk azonban sem gyermeki egyszerűsége, sem pszichológiai fogásra támaszkodni nem elégséges. Pontosabban, ezekhez az esetleges dolgokhoz nem is mérhető hitünknek az a kapcsolata, melyben mennyei Atyánk szüntelen felénk fordulását fedezzük fel újra és újra. Nemhogy elmarad, de kevés a szavunk, mint ahogy rossz hozzá a szemünk, mindazt számba venni, amiért ismét hálát kell adnunk. Ezért értünk egyet a zsolttárossal, s most is, ki is keresve, olvasva a zsolttart, tanulunk belőle.

SENTHÁROMSÁG ÜNNEPE UTÁN 15. VASÁRNAP HETE

„Áldott az Úr! Napról napra gondot visel rólunk
szabadító Istenünk.” (Zsolt 68,20)

Az áldott mindennél több. De ez így elég gyarló próbálkozás kifejezni azt, amivel Istenre nézve az ember összetalálkozik. Mert nem tudjuk, csak úgy jön elő újabb és újabb tette, az esemény, amire nem számíthattunk, el sem képzelhettük. Magunkba nézve is, valójában nem tekinthetjük helyénvalónak, szabályosnak, jogosnak, ami történik. Ám egyszer csak úgy véljük, hogy a teljesen lehetetlen fordul, javunkra. Áldott. Áldott az Úr. Ő megteszi, képes rá.

A mutatónyos sokszor ejt ámulatba bennünket. Romlik a világ, benne az ember, már várjuk, sokan, különösen fiatalabbak csak annak élnek, hogy találkozzanak a fantasztikussal, amilyen még nem volt. Persze minden fesztivál nem hozhat világrengető újdonságot, de a róluk szóló híradásnak mindig meg kell találnia azt, ami, amilyen, amekkora eddig még nem történt. Meg is találják, és máris készülnek a következőre. Már régen kitalálták a „Csak neked!” jel-szót is, ami sokszor semmi többletet nem jelent, csak a te szívedet dobogtatja: Menjünk, mi is legyünk ott!

Nagyon jó lehet az, ha el tudjuk felejtetni, hogy hányszor következett eredménytelenség, számításaink ellenére. De még jobb, ha nem felejtjük kudarainkat, és rá tudunk csodálkozni arra, hogy lám, mégis vagyunk.

Tovább jutottunk, élünk, talán nem is olyan rosszul. A legjobb azonban állandóan figyelni az áldott Úrra, mert ő szabadító voltán kívül még gondoskodásával is felénk fordul. Áldásként ér bennünket – nem számítás szerint – bőségesen a segítség. Nem túlfűtött áradás ez. Csak be kell nézni a szekrényekbe, a hűtőbe, az iskolatáskákba, és egy kicsit meggondolni, hogyan is lehetséges az, amit látunk.

SENTHÁROMSÁG ÜNNEPE UTÁN 16. VASÁRNAP HETE

„Mert ahogyan az Atya feltámasztja a halottakat, és életre kelti őket, úgy a Fiú is életre kelti azokat, akiket akar.” (Jn 5,21)

Egyetlen lehetőség az élet, amit mi sokszorosan elveszítünk. Ez a „kéességünk” uralja teljes életfolytatásunkat, melynek során akarattunk az irányítás. Most legelőbb erről kell egy kicsit gondolkodunk, néhány mondat erejéig.

Először: Ádám és Éva a saját akarata szerint evett a tiltott fáról. Az eredmény ismeretes. Másodszor: A keresztyénség „indulásához” Isten cselekedeteit kapta. Ezekből – nagyon helyesen – elsőként Jézus feltámasztását tartotta számon olyan sikerrel, hogy ez lett a szükséges életritmus hét napja közül az első. Ma hol tartunk, csak kizárólag, mint keresztyének? Ez a legfontosabb nap számunkra? Mekkora helyet foglal el a vasárnapból nálad a „vallásgyakorlás”? Ott vagy-e minden gyülekezeti alkalmon? Összefoglalva: egy világot mozgató esemény a mai keresztyén ember életében már egyre kisebb szerepet játszik. Kedves Testvér! Nem tudhatom, hogy te mit teszel, ám az ember teljesítményének értéke az előbbi kérdésekből látszik. Mi az életet elveszítjük.

Jézus a maguk vallásosságával elégedett, azt védő emberekhez szól. Tanítja őket. Vezetni kívánja őket. Ennek a szándékának lehetőségéről és kilátásáról ad hírt az előttünk lévő mondat. Isten akarata megvalósul Jézus által. Csak általa valósul meg. „... életre kelti azokat, akiket akar”. Az ő tette a mi életünk záloga, most itt, de majd örökké is. Ez két irányból ad naponként segítséget nekünk. Felszabadít a józan munkára, mert nem kell izgulni, aggódni életünk miatt. Valamint örvendező reménységgel tölt el az örökkévalóságra nézve.

Ha élet és halál eddig nem szerepelt naponként kérdéseid között, vedd be a programba, Jézusnak evvel a szavával együtt, hogy az ő áldása legyen kísérőd mindennap!

SENTHÁROMSÁG ÜNNEPE UTÁN 17. VASÁRNAP HETE

„Mert egy az Isten, egy a közbenjáró is, Isten és emberek között, az ember Krisztus Jézus, aki váltságul adta önmagát mindenkiért tanúbizonysággént a maga idejében.” (1Tim 2,5–6)

A világ mérhetetlen gazdagsága, a változatosság, a sokszínűség, ami az életet mutatja, nem vethető össze azzal az ugyancsak sokféle próbálkozással, mely szerint az ember élni igyekszik. Messze le vagyunk maradván, minden találékonyságunk ellenére. A Biblia viszont egyetlen utat, módot állít felénk, ami ugye teljesen lehetetlen, miért ne lehetne másképpen is? A történelem azonban azt mutatja, hogy csak felhasználók, s csupán felhasználói vagyunk ennek a világnak, ezért kérdésünk a „másképpen” tekintetében messze elrugaskodik a valóságtól.

Az egyetlen lehetséges avagy eredményes út elején és minden egyes pontján Isten cselekedete áll, aki nélkül nincs megmaradás. Az egy közbenjáró megjelenése is ennek a szükséges kapcsolatnak a megőrzése végett történt, tanításával, egész földi pályájával erre nézve adott útmutatást, és váltságghalálával ennek megmaradását munkálta. Értékét fel nem becsülhetjük, hiszen az egész világ ezért él, hogy állíthatnánk hát értéket vele szemben?

Múlандóságában is emlékezetes érték az a szál kis virág, amit apró kezek téptek le az árokparton, és apró lábak hoztak botladozva, nekünk. Nem vitatható érték a tudomány, ami számolhatatlan évek alatt gyűlt össze és jut hozzánk. Soha el nem múló érték a szülő jó szava és biztató simogatása. Mennyei Atyánk cselekedeteinek értéke hálaadó imádságokban mutatkozik meg életünk során. Nincs nap és nincs igyekezet, amikor ne lehetne rádöbbennünk az ő cselekedeteinek szükséges voltára. Mint hívőket pedig mintegy ráadásaként biztat az, hogy mindent, ami szükséges, megtett, „tanúbizonysággént a maga idejében”. Ezekben nem lesz változás ezután sem.

Kliment Mihály (gyülekezeti tag, Esztergom)

2001. 09. 11

Bizonyára vannak pillanatok az ember életében, amikor megérzi, talán mégis van valami dolga még a világban. Azon a napon a New-York-i metróléjáró lépcsőjén még nem éreztem, csak később erősödött meg ez az érzés bennem...

Előző napon mentem fel az egyik, a látogatható toronyba, s készítettem néhány fényképet a város tévéből, újságokból jól ismert részéről. Akkor, ott a metrólépcsőn arra gondoltam (én?), hogy most mégsem megyek megnézni a tőzsde környékét, amely a tornyok közelében van, hanem előbb a Central parkot járom végig, hiszen olyan szép napos reggel van. Majd délután megyek el oda. Előzőleg hátszámomat – amellyel három héten át jártam hat középnyugati államot –, egy ismerősöm munkahelyén hagytam. Mondhatnám zsebre vágott kézzel, szép élményekkel a hátam mögött jártam a park sétányait. Körülbelül háromnegyed óra múlva egy tisztás túloldalán megfordultam, néztem a sétáló, beszélgető embereket, és a távolban valami magas füstoszlopot vettem észre. Bizonyára valahol tűz lehet, gondoltam, és továbbsétáltam. Később, hogy a park egy részletéről fényképet készítsék, ismét megfordultam. Furcsa, most már két füstoszlopot láttam, de nem tulajdonítottam ennek jelentőséget...

A park végéhez érve, vissza akartam menni a város központjába, de a metróállomáson egy fekete bőrű alkalmazott felvilágosított, hogy ez most nem lehetséges, mert a forgalmat a teljes hálózatot egy nagy robbanás miatt leállították. Gyalog kellett elindulnom a több mérföldes úton, mert az autóbuszok már ritkán közlekedtek, és nagyon zsúfoltak voltak. Közben a Harlem városrésznél már erősebben lehetett látni a füstoszlopokat, és az emberek is arról beszélgettek. Végül, két-három mérföld után, egy bolt kirakatába tett televízióból tudtam meg, hogy az ikertornyok omlottak össze. Bár egy-egy élelmiszereket is árusító boltban szokatlanul sok ember vásárolt, még nem gondoltam, hogy ez a robbanást követően kialakuló pánik következménye lehet. Később, ahogy egyre közelebb kerültem a központhoz, lett világosabb, hogy nem robbanás, hanem robbantás történt. Próbáltam felmérni magamban, hogy vajon ez miért történhetett. Látvá az összeomlott tornyok felé siető néhány izgatott embert, szokatlan volt látni, hogy az egyetem épületének környékén mások napoznak. Nem értettem, hogy ők semmiről sem tudnak, vagy miért nem érintették meg az események?

De vissza kellett fordulnom, mert autóbusszal akartam elmenni a Newark repülőtérre, ahonnan a gépem indult volna néhány óra múlva. Nem

csak az én, hanem sokunk meglepetésére a többszintes autóbusz-állomást lezárták és senki sem tudta megmondani, hogy mikor nyitják meg újra. Rendkívül zaklatottak lettek az emberek, s őszintén, én is magamra maradtam. Telefonálni nem tudtam, mert a vonalak túlszűfoltak voltak. Nem tudtam hirtelen mihez kezdek, de valamit tennem kellett, mert a gépemet nem érem el. Elmentem a Central Station állomásra, mivel egy szórólapon arról tájékoztatták az utasokat, hogy onnan indulnak vonatok a városból kifelé, de a repülőtérre nem közlekedett egy vonat sem. Visszamentem, és a pályaudvaron valakitől kapott tanácsra a Madison Square Garden alatti állomásra gyalogoltam, ahonnan néhány órai várakozás után, éjjel

előtt valóban indult egy zsúfolt vonat kifelé. A gépem már elment – gondoltam, de meg kell próbálkoznom egy következővel. Akkor még nem tudtam, hogy egyáltalán nem szállt fel egyetlen gép sem a katasztrófa óta. Így természetesen a repülőtérre sem jutottam el, és sokadmagammal a pályaudvar várójában töltöttem az éjszakát. A hátszámomra hajolva aludtam néhány órát, mert rend a lelke mindennek alapon a pályaudvari felügyelők nem engedték meg senkinek, hogy a padon feküdjön le. Ekkor, éjszaka tudtam először hazatelefonálni.

Hajnalban megtudtam, hogy egy vonat indul be New Yorkba, arra én is felszálltam. A J. F. Kennedy repülőtérre mentem, mert a vonaton valaki azt tanácsolta, hogy állítólagon onnan majd indulnak gépek. A terminálokhoz már nem lehetett kimenni, mert a légtérrel bizonytalan ideig lezárták. Egy hölgy azonban kedvesen azt tanácsolta – megadva a címet is –, hogy egy közeli helyre menjek, ahol menedéket adnak az itt ragadtaknak. Körülbelül negyedórányi gyaloglásra egy, az ottani lutheránus egyházhöz tartozó gyülekezet valóban a közössiégi termüket ideiglenes szállásnak kezdte el berendezni. Én voltam az első „menekült”, de hamarosan egyre többen lettünk. Késő estére körülbelül nyolcvan-százan szállásoltuk be magunkat. A gyülekezet tagjai nagy szeretettel hoztak mindent, ami fekvőhely készítéséhez kell. Elláttak vacsorával, ki süteményt, ki üdítőt hozott, a közeli olasz étterem egy tucat pizzát és tészta ételeket küldött. Lakásukon lehetőséget adtak másodra is. Szokatlan volt látni, s a következő napokban egyre inkább visszatérő szövé vált, hogy ebben az előre láthatóan nehéz helyzetben sokan milyen otthonosan rendezkednek be, feledve, hogy vendégek vagyunk.

Másnap és harmadnap több alkalommal kimentem a repülőtérre, de semmi biztató tájékoztatást nem kaptam. Közben minden délelőtt és délután bementem New York központjába, a leomlott tornyok közelébe is, bár a pusztítás nyomait csak távolból láthattam. Azt hiszem, valójában csak másnap szembesült a város a történekkkel, amikor sokan keresve eltűnt hozzátartozójukat, a kirakatokban és a hirdetőtáblákon szívszorító kérések jelentek meg. Több helyen láttam az összefogás szép példáját. Amikor valahol megállt a tűzoltók számára vizes palackokat szállító teherautó, minden kérés nélkül a járókelők közül többen odamentek és segítettek a lepakolásban. Jó érzés volt egy alkalommal nekem is közejük állni. Harmadnapra már a városnak ez a része nagyon csöndes volt.

A negyedik napon délelőtt a repülőtérre értesültem arról, hogy késő délután érkezik egy gép Londonból, és este valószínűleg visszafordul. Rögtön visszamentem a szállásra, és elköszönve a gyülekezet éppen ott lévő egyik tagjától, ismét a repülőtérre mentem. Tudom, életünkben nem mi irányítjuk utunkat. Ezért nem volt véletlen, hogy várakozás közben szoba elegyedtem egy házaspárral, akik, amikor később lehetőségük nyílt rá, segítettek valóban az utolsó jegyet megszerezni az időközben valóban leszállt, három nap utáni első gépre. A jegyellenőrzést követő várakozásnál még meg kellett értetnem egy szokatlan kérdéssel tőlem is érdeklődő, utasnak látszó illetővel, hogy tőlem nem fog megtudni semmit az elmúlt három nap alatt tapasztaltakról. Végül a gép éjjel körül felszállt, és hat óra múlva Londonba, majd azonnali csatlakozással hazaérkeztem.

Azóta sokszor végiggondoltam a történeteket. Azt, ahogyan ott, a metrólépcsőn megfordultam, hogy nem aznap, hanem előző napon voltam a toronyban, hogy abban a sokmillió városban, elvágva minden kapcsolattól volt szállásom és ennivalóm, s végül, hogy az első repülőgéppel hazaérkezhettem. Minden mozzanatban őszintén érzem Isten láthatatlan, engem is oltalmazó kezét. Azóta is elgondolkodtat az emberi viselkedés két szélsőséges példája. Távolabb a történelektől, a következő napokon az élet ugyanúgy zajlik tovább, mintha semmi nem történt volna, máshol pedig kérés nélkül is ott a segítség, az odafigyelés. De mit csodálkozunk ezen. Ha nálunk egy súlyos balesetben többen meghalnak, az szomorú katasztrófa. Ha távol tőlünk emberek tucatjai vagy ezrei halnak meg bombarobbanásban vagy természeti katasztrófában, az csupán egy hír a sok között. Nem is beszélve az Afrikában éhen pusztuló százezrekről. Mert úgy hisszük, úgysem tudjuk befolyásolni, átsiklunk felette. A világon legolcsóbb az emberélet!

Ilyen gondolatok merülnek fel gyakran bennem a nyolc évvel ezelőtt történetek kapcsán, miközben feleségemmel éppen szeptember 11-re várjuk első gyermekünk születését...

Gyermekoldal

Kedves Gyerekek!

Köszönjük nyári rejtvényünkre beküldött helyes megfejtéseiteket. A helyes válasz Lukács evangéliumának 17. fejezetéből a 21. vers volt: *Az Isten országa közöttetek van.*

A jutalompontok gyűjtése a nyári rejtvényünk után a következőképpen módosult:

Ajtony Emese, Győr (20)
 Asbóth Dorina, Rábcakapi (20)
 Beledi hittanosok (20)
 Nagy Bálint, Hegyeshalom (20)
 Nagy Patrik, Mihályi (20)
 Nagy Réka, Hegyeshalom (20)
 Tapolcai Márton, Sopronnémeti (20)
 Tapolcai Tamás, Sopronnémeti (20)
 Tóth Anikó, Lébény (20)
 Balás Dóra, Budapest (10)
 Bertha Anna, Sopron (10)

A szeptemberi esős, hűvös őszi idővel együtt megérkezett az új tanév, amelynek – remélhetőleg – kipihelve, élményekkel feltöltődve vágtatok neki. Minden gyereknek és felnőttnek, akinek az iskola a munkahelye, az új tanév új kihívásokat és feladatokat jelent. A ránk váró munkát mindannyian igyekszünk a képességeink, adottságaink szerint legjobban végezni: kinek több, kinek kevesebb talentum adatott ehhez. Ahogy Jézus ismert példázatában a szolgák közt, úgy köztünk is vannak ötalentumos és egytalentumos emberek is. A fő kérdés azonban az: mit kezdünk az Istentől kapott tehetségünkkel, képességeinkkel? Mások javára fordítjuk, vagy elpazaroljuk azokat? Kamatoztatjuk és növeljük az értéküket, vagy aprópénzre váltjuk és eltékozoljuk, esetleg kihasználatlanul elrejtjük?

A talentumokról szóló példázatban Jézus egy gazdáról beszél, aki szolgálóira bízta vagyonát. Az egyik munkája által gyarapítja a talentumokat, míg a másik elássa a keveset is, nem tesz semmit a növekedés érdekében. Gazdánktól, a mennyi Atyától mi is kapunk talentumokat feladataink elvégzéséhez: a Szentlélek ajándékait és erejét. A mi dolgunk és felelősségünk, hogy ezeket arra fordítsuk, amit ő vár tőlünk: az Úr szolgálatára szenteljük az életünket.

Nem így tettek a következő történet szereplői. Három koldus elhatározta, hogy mindent megosztanak egymással, amit szereznek. Az első nap az egyik egy burgonyát kapott, a második egy kis rizst, a harmadik pedig néhány csontot. Az est leszálltával elhatározták, hogy csontos rizst főznek burgonyával. Föltették a vizet forni, majd mindenkinek oda kellett vinnie a szerzeményét a tűzhöz és a fazékba rakni. Az első koldus a tűzhelynél így okoskodott: „Úgy teszek, mintha beleraknám a burgonyámat a vízbe, de igazából megtartom magamnak későbbre, úgys is ott finom rizs és jó csontleves, nem kell az én burgonyám oda!” Úgy tett, mintha beledobta volna a burgonyát, és sietve odébbállt. A második és a harmadik koldus is hasonlóképpen gondolkodott és cselekedett. Talán mondanom sem kell, hogy azon az estén mind a három koldus éhes maradt.

A történet üzenete, hogy talentumainkat mi is csak úgy tudjuk gyarapítani, ha egységben és közösségben vagyunk Istennel és egymással. A szolgálatban keressünk közös célokat, és tegyük hozzá a magunkét: tehetséget, szeretetet, törődést! Így járulunk hozzá a mindannyiunkat tápláló lelki eledel elkészítéséhez, és így kapunk majd meghívást Urunk mennyi lakomájára!

E havi rejtvényünk megfejtéséhez olvassátok el a talentumok példázatát Máté evangéliumának 25. fejezetéből!

1. feladat: *Kössétek össze a bibliai személyek nevét a foglalkozásukkal! A párosítással a szavak mellett álló számjegyekből kétjegyű számokat kaptok.*

JÓZSEF	1	7	HALÁSZ
BÁLÁM	2	3	VÁMSZEDŐ
JAKAB	3	1	BÍRA
ÁBEL	4	5	ÁCS
MÁTÉ	5	8	PÁSZTOR
KAJAFÁS	6	2	VADÁSZ
SÁMSON	7	4	FŐPAP
ÉZSAU	8	6	JÓS

2. feladat: *A kétjegyű számok egy-egy betű helyét jelölik ki a hálóban. Karikázzátok be ezt a nyolc betűt, és állítsátok helyes sorrendbe, így a hű szolgáknak ígért jutalom jelentését kapjátok.*

	5	6	7	8
1	D	H	Ö	Ű
2	V	S	O	G
3	É	L	Ü	T
4	Á	V	L	S

3. feladat: *A megmaradt nyolc betűt összeolvasva a megadott igeszakasz egy versének kétszavas kifejezését kapjátok. Keressétek meg ezt az igeverset!*

Megfejtésként az ünnepi lakoma jelentését és az igeverset küldjétek be!

A helyes megfejtést beküldők pontokat gyűjtenek, és félévente kapnak komolyabb és értékesebb jutalmat júniusban, illetve decemberben. Erre egyrészt azért van szükség, mert egyre többen külditek be megfejtéseiteket, és ezáltal a kitartást és a rendszeres részvételt is honorálni tudjuk. Másrészt, mivel gyülekezeti hittanoscsoport is küld be megfejtéseket, őket nem egyénileg, hanem csoportosan szeretnénk megjutalmazni. A jutalom értéke a fél év alatt gyűjtött pontok számától függ.

Beküldési határidő: 2009. október 1.

**Cím: Dunántúli Harangszó Szerkesztősége
 9001 Győr Pf.: 1639**

Várjuk megfejtéseiteket, jó fejtörést kívánva!

Kata néni

DUNÁNTÚLI HARANGSZÓ
 Nyereményszelvény 2009. szeptember

Név, életkor:.....

Lakcím:.....

Megfejtés: .....

Gregersen-Labossa György (ev. lelkész, Szombathely)

**Amikor (Jézus) útnak indult, odafutott hozzá egy ember, és térdre borulva kérdezte tőle:
„Jó Mester, mit tegyek, hogy elnyerjem az örök életet?” (Mk 10,17)**

Kedves diákok, tanárok, szülők és tévénezők!*

A történetben egy gazdag fiatalember szeretné tudásszomját oltani. Jó Mesternek, vagyis nagy és igaz tanítóként szólítja meg Jézust. Szinte mindent megtanult már a rabbik iskoláiban, de ennek ellenére érzi, az élete végső kérdésére még nem kapott választ. (...) Örök élet? Bizony ilyen kérdésekkel ma nem divatos foglalkozni, és elég, ha a mindennapokkal, az érvénysüléssel és földi életünk komfortjával törődünk. A választ is ennek a konzumigénynek vetjük alá. Ezért virágozik oly sok zavaros, spirituális szükségletet kielégítő vállalkozás. Persze ettől a kérdés még kérdés marad. A történetben szereplő ifjú választ kapott a kérdésére, mégsem jutott semmire. Oszd szét a vagyonodat a szegények között – mondja Jézus. Szomorúan távozott. Nem lett Jézus iskolájának tanulója. Megbukott.

Az iskola ősidők óta arra való, hogy felkészítsen minket arra, hogy a világban eligazodjunk, és önálló személyiséggé érjünk, vagyis az emberi kapcsolatokban is megálljuk a helyünket. A keresztyén iskolákban ebben a tanévben is arra törekszünk, hogy kitágítsuk a látóteret. (...) A teremtettség és az ember Isten ajándéka, amit megismerhetünk, és a Teremtő nem csupán egy rendező elv, hanem személyes Isten, akit Jézus nevében Atyának szólíthatunk. Az örök élet pedig nem távoli jövő, hanem ha Jézus iskolájának tagja vagy, akkor már most érzed ennek a minőségnek az ízét. (...)

A keresztyén ikonok a tanító, feltámadott Jézust áldó jobb kézzel ábrázolják, amint bal kezében egy könyvet tart. Valljuk, hogy Krisztus nélkül minden tudás hiányos, és kérdőjeleket vet fel. Hisszük, hogy a tudás és tudomány a hit nélkül öncélúvá, sőt a gonosz eszközzé válhat.

A gazdag ifjú nem lett Jézus tanítványa, mert éppen attól nem szabadult meg, ami elválasztotta Istentől. Vajon minket mi vá-

laszt el? Kérdezzük meg Jézust, és megkapjuk a választ.

Az idei év évforduló az egyházi oktatás mondhatjuk ezeréves történetében, és különös hálaadásra indít minket, hisz éppen húsz éve indult újra elsőként a Fasori Evangélikus Gimnáziumunk. Korszakváltás volt, hisz az istenellenes szocialista ideológia béklyójába zárt oktatási rendszer megroppant. 1990 után újra indulhattak régi iskolák, illetve újak jöhettek létre. Ma sem éri el a 10%-ot az egyházi iskolák száma, mégis újra és újra vannak, akik indulatokat gerjesztenek szolgálatukkal kapcsolatban, miközben más országokból rég kitiltott erőszakos és zavaros eszmerendszerek igyekeznek az oktatási rendszerbe befészkelődni. A gondok csak egyre tornyosulnak fejünk felett. Pénz és finanszírozás. Pedig a nemzet jövőjének záloga az oktatás és nevelés. Kennedy elnök szavát minden döntéshozónak meg kellene fogadni: Az oktatásnál már csak az oktatás hiánya a drágább. Börtönt ma drágább fenntartani, mint iskolát. Kiművelt, munkára kész és a világban eligazodni képes emberek nélkül soha nem lesz olyan Magyarország, amire nemzetünk többsége vágyik. (...)

Jézus tanítványai megrémültek, amikor látták, hogy a gazdag ifjú, minden törekvése ellenére, szomorúan távozott Jézustól. Magas a mérce! Felmerült bennünk a kérdés: egyáltalán ki üdvözülhet? Ki viheti át a léceket? Jézus válasza meglepő: Az embereknek lehetetlen, de az Istennek nem, mert az Istennek minden lehetséges” Micsoda ígéret! (...)

A gyülekezetünk és minden imádkozó közösség, amelyik egy iskola mögött áll, azt vállalja, hogy imádkozik értetek, és azon fáradozik, hogy az iskola a tudás műhelyévé váljon, és „szentélyé” legyen. Lehetséges, hogy első osztályos korotoktól fogva Jézus-

sal találkozzatok, és tanítványai legyetek. Óriási lehetőség. Ne becsüljétek le!

Az egyházi iskolának pedagógiai programja a krisztusi lelkületre épül, ami azt jelenti, hogy iskolai életünkben időt fordítunk a (fele)barátságra, az Istenről kimonodott szóra és az ünneplésre.

A barátság azt jelenti, hogy odafigyelünk egymásra. Tanár a diákra, és diák a tanárra. Melléjük állunk a sanyarú körülmények között élőknek, fáradtaknak, gyászolóknak, sivár közegben élőknek, kétségbeesett társainknak. Észleljük a másik szükségét. Tegyétek egymást barátá! (...)

A jézusi lelkület mondatja ki velünk a legfőbb pedagógiai elvet: az embereket jónak kell látni, hogy kedvet kapjanak jónak lenni! Az esetek többségében igaz az állítás. A dicséret nem kerül pénzbe, és mégis a legjobb befektetés. (...)

„Az az iskola, amely keresztyének akarja magát tudni, elkötelezi magát valami nagyon lényeges dologra: hagyja, hogy a mindennapi életben befolyásolja és megtérítse Isten. (...) Nem fölényesen élünk, hanem arra törekszünk, hogy számot adjunk reménységünkéről.

„Ünnepelni annyit tesz, mint valamit együtt megélni.” Együtt örülünk a sikereken, fejet hajtunk nemzetünk nagyjai és mártírjai előtt, és nem utolsósorban az egyházi év ünnepeinek ritmusa pedig az örökévalóság légkörét adja a mindennapok küzdelmeibe. Íme, újra itt vagyunk a gazdag ifjú problémájánál.

Mit kell tennem ezért? – Jézus iskolájának tanuló lehetek és lehetünk, akik a hívó szót halljuk. Amiről hallottatok nem lehetetlen! Jézus szava átüt minden mondaton: Kövess engem! Ámen.

*Részletek a Magyar Televízió által Szombathelyről 2009. augusztus 30-án közvetített tanévnyitó istentisztelet igehirdetéséből.

Feladó: DUNÁNTÚLI HARANGSZÓ

Szerkesztősége

Győr

Pf.: 1639

9 0 0 1

NYOMTATVÁNY